

Up date ชั่งน้ำหนักและเงื่อนไขการ ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุง ครรภ์

ประทีปสร พงศ์พันธ์พิทยา

ประวัติวิทยากร

วุฒิการศึกษา

- อนุปริญญาการพยาบาล/
ประกาศนียบัตรการพดุงครรภ์
- นิติศาสตรบัณฑิต/เนติบัณฑิตไทย
- ประกาศนียบัตรชั้นสูงการบริหารงานภาครัฐ
และกฎหมายมหาชน สถาบันพระปกเกล้า

ประสบการณ์

- กรรมการสภาการพยาบาล
- อาจารย์พิเศษชุดวิชากฎหมายกัมกับการ ประกอบ
วิชาชีพการพยาบาล
- ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย
โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง

นโยบายกระทรวงสาธารณสุข สปสช บัตร ประชาชนใบเดียว รักษาได้ทุก ร.พ

- **การรักษา หน่วยปฐมภูมิ บัตรประชาชนใบเดียว รักษาได้ทุก ร.พ**
- **กรณีต้องส่งตัวไปรับการรักษาต่อ ไม่ต้องใช้หนังสือส่งตัว**
- **ผู้ป่วยมะเร็งไปรับการรักษาพยาบาลที่ไหนก็ได้ ที่มีความพร้อม**
- **ย้ายหน่วยบริการ ได้รับสิทธิทันที ไม่ต้องรอ 15 วัน**

เป้าหมายบริการสุขภาพกระทรวงสาธารณสุข

- ได้รับบริการที่มีคุณภาพ อย่างทั่วถึงและมีความ
ต่อเนื่อง
- การดูแลระยะสุดท้ายที่เหมาะสม(PALLIATIVE
CARE)
- การพิจารณาถึงการแพร่ระบาดของโรค
- เวชปฏิบัติครอบคลุม

การแก้ไขกฎหมาย

- การแก้ไข วิชา มาตรา 301 และ 305 การขงยุติการตั้งตรรรภ
- การบงคตบิไซ พ.ร.บ ขังมูลส่วนบุดตล (PDPA)
- การร:บาคบวง Covid 19
- แพทหย์และการพหยาบาคทางทล
- Home Ward
- การบวงไซสิทริยติการรททหยาบาค

สปสช. เชิญชวน

'คลินิกการพยาบาล และการผดุงครรภ์'

สมัครร่วมบริการสุขภาพปฐมภูมิ

ระบบบัตรทอง

คุณสมบัติ คลินิกการพยาบาลฯ ที่ต้องการสมัคร

1. ได้รับความอนุญาติให้ประกอบกิจการ และดำเนินการสถานพยาบาล ตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล
2. เปิดให้บริการอย่างน้อย 40 ชม./สัปดาห์
3. มีพยาบาลวิชาชีพปฏิบัติงานตลอดเวลาที่เปิดให้บริการอย่างน้อย 1 คน
4. ให้บริการตามมาตรฐานวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์

ขอบเขตการให้บริการ

สำหรับผู้มีสิทธิบัตรทอง

- บริการให้ยาตามแผนการรักษาของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ทั้งกรณียาพ่นและยาฉีด
- บริการพยาบาลพื้นฐาน อาทิ ทำแผล บริการใส่สายยางให้อาหาร บริการใส่สายสวนปัสสาวะ
- บริการดูแลสุขภาพผู้ป่วยที่บ้าน บริการคัดกรองโรคเบาหวาน/ความดันโลหิตสูงและปัจจัยเสี่ยงต่อโรคหัวใจ พร้อมให้คำแนะนำเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

สำหรับประชาชนไทย ทุกสิทธิ

บริการฝากครรภ์

(ยกเว้นฝากครรภ์ครั้งแรก และแพทย์วินิจฉัยแล้วไม่ใช่ครรภ์เสี่ยง)

ยาฉีดคุมกำเนิดชนิดรับประทาน
และบริการนวดยางอนามัย
(ตามความสมัครใจ)

คลินิกการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ที่สนใจสามารถดูรายละเอียดโทรสอบถามเพิ่มเติมได้ที่
กลุ่มภารกิจสนับสนุนการเข้าถึงบริการปฐมภูมิและการสร้างเสริมสุขภาพป้องกันโรค

โทร. 084-439-0137 หรือ สปสช. ทั้ง 13 เขตทุกแห่ง

การแก้ไขกฎหมาย อาญา ม.301 และ ม.305

- **ม.301** หญิงทำหัตนเองแก่ทั้งลูกหรือยอมให้ผู้อื่นทำหัตนเองแก่ทั้งลูก ขณะมีอายุครรภ์เกิน 12 สัปดาห์ จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- **ม.305** การกระทำผิดใน ม.301 หรือ ม.302 เป็นการกระทำของคู่ประภทวชิชาชีพพรชกรรมและตามเกณฑ์ของแพทยสภาในกรณีดังต่อไปนี้ ผู้กระทำไม่มีความผิด
  - (1) เนื่องจากหากให้หญิงตั้งครรภ์ต่อไป จะเสี่ยงต่อการได้รับอันตรายต่อสุขภาพทางกายหรือจิตใจของหญิงนั้น

การแก้ไขกฎหมาย อาญา ม.301 และ ม.305(ต่อ)

- (2) เนื่องจากมีความเสี่ยงอย่างมากหรือมีเหตุผลการแพทย์วันฉัตร เชื่อได้ว่า การทดสอบออกมา จะมีความผิดปกติถึงขนาดคุณภาพ อย่างร้ายแรง**
- (3) หญิงยื่นยื่นต่อผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมว่า ตนมีครรภ์จากการ: การทำความผิดเกี่ยวกับทางเพศ**
- (4) หญิงมีอายุครรภ์ไม่เกิน 12 สัปดาห์ยื่นยื่นที่จะยุติการตั้งครรภ์**
- (5) หญิงมีครรภ์เกิน 12 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 20 สัปดาห์ ยื่นยื่นที่จะยุติการ ตั้งครรภ์ ภายหลังการตรวจและรับคำปรึกษาทางเลือจากผู้ประกอบ วิชาชีพเวชกรรมและผู้ประกอบวิชาชีพอื่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ รัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุขสุบประกาศกำหนดแล้ว**

แนวทางการพัฒนาระบบส่งต่อบริการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยใน เขตสุขภาพ ระบบส่งต่อบริการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยภายในเขตสุขภาพ

■ SWด

-บริการให้คำปรึกษาทางเลือก + ยุติฯอายุครรภ์ มากกว่า 20 สัปดาห์

■ SWก

-บริการให้คำปรึกษาทางเลือก + ยุติฯอายุครรภ์ 12 - 20 สัปดาห์

■ SWข

-บริการให้คำปรึกษาทางเลือก + ยุติฯอายุครรภ์ น้อยกว่า 12 สัปดาห์

■ SW.สต

-บริการให้คำปรึกษาทางเลือก

มีระบบส่งต่อในทุกเขตสุขภาพ ภายใน 3 ปี

COVID 19

- โรคติดต่ออันตราย / โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง

- UCEP COVID

- การดูแล พ.บ. หลังวันที่ 1 ต.ค 65 ประกาศ

กรมการแพทย์ เรื่อง แนวทางการจัดบริการผู้ป่วย

สำหรับสถานพยาบาล กรณีโรคโควิด 19 เป็น

โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง ล.ว 29 ก.ย 65

สิทธิผู้ป่วย

- Ucep Covid
- พลังงานเตียงของวัดขึ้น ครอบคลุมทั้งวัดขึ้นในระบบและวัดขึ้นทางเลือก
- การแพทย์และการพยาบาลทางไกล
- Home Isolate

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
Department of Health Service Support

16 มีนาคม

รักษาพยาบาลตามสิทธิ และ UCEP PLUS ฟรี

ผู้ป่วยสีเขียว

อาการ

- ไม่มีอาการ
- มีไข้ อุณหภูมิ 37.5 องศาขึ้นไป
- สลับไม่รับรส จมูกไม่รับกลิ่น
- ไอ มีน้ำมูก เจ็บคอ
- ตาแดง มีผื่น ถ่ายเหลว

รักษาฟรีใน รพ.ตามสิทธิ

บัตรทอง ข้าราชการ ประกันสังคม
ประกันสุขภาพสิทธิประกันสังคม ทำงานต่างพื้นที่
เขารพ.เครือข่ายได้

การรักษา

- กักตัวที่บ้าน (HI)
- กักตัวในชุมชน (CI) หรือ Hospital
- เข้าโครงการ “เจอ แจก จบ” ที่หน่วยบริการใกล้บ้าน

สปสช. 1330 กด 14
ประกันสังคม 1506
กรม สบส. 1426

ผู้ป่วยสีเหลือง

อาการ

- แน่นหน้าอก หายใจลำบาก
- หายใจเร็ว หายใจเหนื่อย
- ปอดอักเสบ
- ถ่ายเหลวมากกว่า 3 ครั้งต่อวัน
- เด็ก มีอาการหายใจลำบาก ซึมลง ตึมนม
- หรือทานอาหารน้อยลง
- กลุ่ม 608 / ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป/
เป็นโรคเรื้อรัง/หญิงตั้งครรภ์/อ้วน
น้ำหนักเกิน 90 กก.

การรักษา

- รักษาฟรีใน รพ.ตามสิทธิหรือ
- UCEP PLUS
รักษาฟรีทุก รพ.ทั้งภาครัฐและเอกชน

สปสช. 1330 กด 14 (ขอรับเตียง)
สพด. 1669
กรม สบส. 1426 (ขอรับเตียง ในระบบ 1330)
สอบถามสิทธิ UCEP PLUS : 0 2872 1669

ผู้ป่วยสีแดง

อาการ

- หอบเหนื่อย พูดไม่เป็นประโยคขณะสนทนา
- แน่นหน้าอก หายใจเจ็บหน้าอก
- ปอดอักเสบรุนแรง
- มีภาวะช็อก มีภาวะโคม่า ซึมลง
- มีอาการไข้สูงกว่า 39 องศาเซลเซียส
นานกว่า 24 ชั่วโมง
- ค่าออกซิเจนน้อยกว่า 94%

การรักษา

- รักษาฟรีใน รพ.ตามสิทธิหรือ
- UCEP PLUS
รักษาฟรีทุก รพ.ทั้งภาครัฐและเอกชน

สปสช. 1330 กด 14 (ขอรับเตียง)
สพด. 1669
กรม สบส. 1426 (ขอรับเตียง ในระบบ 1330)
สอบถามสิทธิ UCEP PLUS : 0 2872 1669

เป็นไปตามแนวทางการรักษาพยาบาลที่กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

ข้อมูล ณ 14 มีนาคม 2565

ผลิต : กลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการ

กลุ่มเสี่ยงโควิด 608

1. กลุ่มผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป

+ 2. กลุ่มหญิงตั้งครรภ์ 12 สัปดาห์ขึ้นไป

3. กลุ่ม 7 โรคเรื้อรัง

1.โรคระบบทางเดินหายใจ 2.โรคหลอดเลือดสมอง

3.โรคหัวใจและหลอดเลือด 4.โรคมะเร็ง 5.โรคเบาหวาน

6.โรคอ้วน 7.โรคไตวายเรื้อรัง

ข้อบังคับสภาการพยาบาล

**ว่าด้วยข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพการ
พยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ.2564**

(ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 138 10 มีนาคม 2564)

- **ให้ยกเลิกข้อบังคับสภาการพยาบาล ว่าด้วย
ข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพการ
พยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ.2550**

บททั่วไป

■ การรักษาโรคเบื้องต้น หมายถึง

กระบวนการประเมินภาวะสุขภาพ

การตรวจร่างกาย การวินิจฉัยแยกโรค

การรักษาโรคและการบาดเจ็บ การป้องกันโรค

การปฐมพยาบาล เพื่อการแก้ไขปัญหา ความเจ็บป่วย

บรรเทาความรุนแรง หรืออาการของโรค เพื่อให้ผู้ป่วยพ้น

ภาวะการเจ็บป่วยหรือภาวะวิกฤต

บททั่วไป

■ การเจ็บป่วยฉุกเฉิน หมายถึง

การได้รับบาดเจ็บหรือการเจ็บป่วยกะทันหัน

ซึ่งเป็นภัยอันตรายต่อการดำรงชีวิตหรือการทำงานของอวัยวะที่สำคัญ

ต้องดำเนินการช่วยเหลือและการดูแลรักษาทันที การปฐมพยาบาล

การเคลื่อนย้าย ตั้งแต่จุดเกิดเหตุหรือจุดแรกพบ จนกระทั่งผู้ป่วย

ได้รับการดูแลที่ถูกต้องวิธีจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม

ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการเสียชีวิต หรืออาการที่รุนแรงขึ้น

บททั่วไป

■ การเจ็บป่วยวิกฤต หมายถึง

การเจ็บป่วยที่มีความรุนแรงถึงหรือที่มีผลต่อชีวิตหรือ
การทำงานของอวัยวะที่สำคัญถึงที่อาจทำให้ผู้ป่วยถึงแก่ชีวิต
หรือพิการได้

■ การปฐมพยาบาล หมายถึง

การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้บาดเจ็บหรือเจ็บป่วย โดยดูแลเพื่อ
บรรเทาอาการหรือป้องกันมิให้ภาวะนั้นเลวลง หรือเพื่อส่งเสริมการ
ฟื้นหาย ก่อนได้รับการช่วยเหลือจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม

บททั่วไป

- **การสร้างเสริมภูมิคุ้มกัน หมายความว่า**

กระบวนการที่ทำให้ร่างกายสร้างหรือเกิดภูมิคุ้มกัน หรือมีภูมิ
ต้านทานต่อโรคที่ต้องการ โดยการให้วัคซีน

การพยาบาล

- **ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ชั้นหนึ่ง กระทำการพยาบาล โดยใช้กระบวนการพยาบาล**
  - การกระทำต่อร่างกายและจิตใจของบุคคล การตรวจประเมินภาวะสุขภาพ
  - การนำบัตรโรคเบื้องต้น การฟื้นฟูสุขภาพ ทั้งรายทั่วไป รายที่ยุงยากซับซ้อน หรือ การเจ็บป่วยฉุกเฉินหรือวิกฤต
  - การสอน การแนะนำ การให้คำปรึกษา การแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับสุขภาพ และ การสร้างเสริมพลังอำนาจในการดูแลตนเองของ ประชาชน

การพยาบาล

- **ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ชั้นหนึ่ง กระทำการพยาบาล โดยใช้กระบวนการพยาบาล**
  - การจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมสุขภาพ แก้ไขปัญหาความเจ็บป่วย การปฏิบัติการพยาบาลตามแผนการพยาบาลและหรือแผนการรักษาของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม และการประสานทีมสุขภาพในการจัดบริการ
  - **การให้การพยาบาลที่บ้าน**

การพยาบาล

■ ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ชั้นหนึ่ง การศึกษา

ให้ศึกษาตามแผนการรักษาทักษะของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือเมื่อเป็นการรักษาเบื้องต้น หรือการปฐมพยาบาล

ห้ามให้ยาหรือสารละลายในช่องรอบเยื่อไขสันหลัง หรือช่องไขสันหลัง หรือสายสวนหลอดเลือดดำส่วนกลาง หรือช่องอื่นๆที่สภากำหนด

ห้ามให้ยา หรือสารละลาย หรือสารที่เกี่ยวข้องกับรังสีวินิจฉัย หรือยาอื่นๆที่สภากำหนด

การพยาบาล

- ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ชั้นสอง กระทำการพยาบาลและ
การให้ยา

กระทำการพยาบาลที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน กรณีมีปัญหายุ่งยาก
ซับซ้อน หรือเป็นการเจ็บป่วยฉุกเฉิน หรือวิกฤต ให้กระทำการ
ร่วมกับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลชั้นหนึ่ง

การให้ยาทางปากหรือยาภายนอก ตามแผนการรักษาของ
ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือเมื่อเป็นการปฐมพยาบาล และ
ห้ามให้ยาในชนิดหรือช่องทางที่สภากำหนด

การทำหัตถการ

ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ชั้นหนึ่ง

1. การทำแผล การตกแต่งบาดแผล การเย็บแผลไม่เกินชั้น
เนื้อเยื่อไขมันใต้ผิวหนัง ไม่อยู่ในตำแหน่งอันตราย โดยใช้ยาชา
เฉพาะที่ การตัดไหม การดูแลแผลไหม้ ไม่เกินระดับ 2

2. การผ่าตัดเอาสิ่งแปลกปลอม การผ่าฝี การตัดตาปลา การ
เลาะก้อน ในตำแหน่งไม่เป็นอันตรายต่ออวัยวะสำคัญ โดยใช้ยาชา
เฉพาะที่

3. การถอดเล็บ การจี้หูด การจี้ตาปลา

การทำหัตถการ

ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ชั้นหนึ่ง

4.การให้ออกซิเจน

5.การให้สายน้ำทางหลอดเลือดดำ

6.การให้ยาทางปาก ทางพิวหนัง ทางหลอดเลือดดำ หรือ
ช่องทางอื่นตามแผนการรักษาของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม
หรือตามที่สภาการพยาบาลกำหนด

การทำหัตถการ

ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ชั้นหนึ่ง

7.การให้เลือด

8.การเปิดทางเดินหายใจให้โล่งด้วยการดูดเสมหะ การตา:ปอด

9.การช่วยฟื้นคืนชีพ

10.การขีดตา ล้างตา ล้างจมูก

**11.การสอดใส่สายยางลงไปในกระเพาะอาหาร เพื่อให้อาหาร
ล้างกระเพาะอาหารในรายที่กินสารพิษ หรือตามแผนการรักษาของ
ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม**

การทำหัตถการ

ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ชั้นหนึ่ง

**12.การสวนปัสสาวะ: หรือการเปลี่ยนสายสวน ในรายไม่มีตวาม
ผิดปกติ ของระบบทางเดินปัสสาวะ:**

13.การสวนทวารหนัก

14.การตาม การใส่เฟือก ชั่วคราว

15.การตรวจตัดกรองม:เร็งตำน

16.การเจาะเก็บตัวอย่างเลือด ตามข้อบังคับสภาการพยาบาล

17. หัตถการอื่นๆ ตามที่สภาฯกำหนด

การรักษารีดเบื้องต้นและการให้ภูมิคุ้มกันรีด

ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ชั้นหนึ่ง

แบ่งเป็น 3 ระดับ

- 1. การรักษารีดเบื้องต้นของผู้ประกอบวิชาชีพ ตามเกณฑ์ที่สภาฯ กำหนด ในข้อ 10.1 ถึง 10.33 ของข้อบังคับฯ**
- 2. การรักษารีดเบื้องต้นของผู้ประกอบวิชาชีพที่ผ่านการอบรมเวชปฏิบัติที่สภาฯ กำหนด**
- 3. การรักษารีดเบื้องต้นของผู้ประกอบวิชาชีพที่ผ่านการอบรมหลักสูตรและได้รับหนังสืออนุเมตหรือวุฒิบัตรที่สภาฯ กำหนด**

การปวดงอกระดูก

ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการปวดงอกระดูกชั้นหนึ่ง

การพยาบาลก่อนการตั้งกระดูก ระยะตั้งกระดูก

1. การตรวจประเมินภาวะสุขภาพของหญิง และดูสมรสเพื่อวางแผนการมีบุตร
2. การตรวจประเมินภาวะการตั้งกระดูก ด้วยเวชภัณฑ์ทดสอบการตั้งกระดูก
3. การรับฟกกระดูก
  - ประเมินภาวะสุขภาพด้านร่างกายและจิตใจของหญิงมีครรภ์
  - สอนการปฏิบัติตนของบิดาและมารดาในระหว่างตั้งกระดูก การคลอด และหลังคลอด เพื่อเตรียมการคลอด

การพดุงดรรรค์

ผู้ประ:กอบวิชาชีพการพยาบาลและการพดุงดรรรค์ชั้นหนึ่ง

การพยาบาลก่อนการตั้งดรรรค์ ระ:ษะตั้งดรรรค์

3.การรับพาทดรรรค์ (ต่อ)

- ให้ยาเสริมธาตุเหล็กและโฟเลต

- การให้วัตซีนป้องกันบาดทะยัก

และวัตซีนอื่นตามเกณฑ์ของกระทรวงสาธารณสุข

4.การแนะนำและส่งต่อหญิงมีดรรรค์ใให้ได้รับการตรวจร้กษา

จากผู้ประ:กอบวิชาชีพอเวชกรรม ตามเกณฑ์การพาทดรรรค์

ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

การพดุงดรรภ

พู่ประ:ภอภวิชาชีพการพยาภาลและการพดุงดรรภชั้นหนึ่ง

การพยาภาลก่อนการตั้งดรรภ ระช:ตั้งดรรภ

5. ส่งต่อหญิงมีดรรภกลุ่มเสี่ยง ตามประ:ภาศทร:ภรวงสาธารณ:สุข

ให้ได้รับการรักษาพยาภาล จากพู่ประ:ภอภวิชาชีพเวชกรรม

- ภาว:ดรรภเป็นพิช
- ส่วนนำหรือท่าบวงการทพิตปกติ
- มีภาว:ดวามเสี่ยงต่อการตั้งดรรภและการดลวดอื่นๆ

การพดุงดรรภ

พูประกอบวิชำชีพการพยาบาลและการพดุงดรรภชันหนึ่ง

การพยาบาล ระยะตลอด

พูประกอบวิชำชีพฯ กระทำการพดุงดรรภได้เฉพาะการตั้งดรรภปกติ

การตลอดอย่างปกติ การดูแลมารดาและการรกแรกเกิด

ระยะก่อนตลอด

1. การประเมินหญิงมีดรรภ

- ประเมินประวัติการตั้งดรรภ ประวัติการเจ็บป่วยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตั้งดรรภ
- การตรวจหน้าท้องเพื่อประเมินความพร้อมในการตลอด

การพดุงดรรภ

พู่ประ:ทอภวิชาชีพการพยาบาลและการพดุงดรรภชั้นหนึ่ง

ระย:ท่อนดลอด (ต่อ)

2. การตรวงประเมินการทในดรรภ

- ตรวงการตั้นของหวัใจการท
- ประเมินน้ำหนัการท
- ส่วนนำและท่าการท

3. การประเมินความท้าวหน้าของการดลอด

- การหดรัตตัวของมดลูก การเป็ดและความบางของปากมดลูก
- ท่าของการท การดลื้อนของส่วนนำ และการแตกของถุงน้ำดร้า

การพดุงครรภ์

ผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลและการพดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง ระย:ตลอด (Intrapartum)

1.การชกนำการตลอด

2.การทำตลอดปกติ การตัดพีเย็บตามข้อบ่งชี้

3.การทำตลอดรก และเยื่อหุ้มรกโดยวิธี Modified Crede' Maneuver

การตรวจรกและเยื่อหุ้มรก

การทำตลอดรก ด้วยการดึงรั้งสายสะดือ (Controlled cord traction)

กรณีรกต่ำปล่าวยทั้งไว้จะเกิดอันตราย และถ้ารกไม่ตลอดให้ส่งต่อ

ผู้ประกอบวิชาชีพพวชกรรมหรือสถานพยาบาลที่มีความพร้อมทันที

การปวดครรภ์

ผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลและการปวดครรภ์ชั้นหนึ่ง

ระยะคลอด (Intrapartum)

4. การช้อมพีเย็บ ที่มีการฉีดยาไม่เกินระดับ 2

5. การประเมินการเสียเลือด

6. การประเมินสัญญาณชีพ หลังคลอดทันทีและก่อนย้ายออกจากห้องคลอด

7. การช่วยเหลือผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมในรายที่มีการคลอดที่ผิดปกติ

- การคลอดติดไหล่หน้า

- การใช้เครื่องมือ VE FE การทำ C/S และการทำหัตถการทางสูติกรรมอื่นๆ

การพดุงครรภ์

ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการพดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง ห้ามกระทำการที่เกี่ยวข้องกับการดลวด ดังนี้

1. การเจาะถุงน้ำคร่ำ เพื่อการตรวจภาวะ การเจริญเติบโตของการรก
(amniocentesis)

2. ทำดลวดที่มีความผิดปกติ

- ทำกัน ทำขวาง
- ส่วนนำใหญ่กว่าเชิงกราน
- ดลวดแฝด
- สายสะดือช่วย เป็นต้น

การพดุงดรรภ

พู่ปร:กอบวิชาชีพการพยาบาลและการพดุงดรรภชั้นหนึ่ง

ห้ามทร:ทำการที่เกี่ยวกับการดลวด ดังนี้

3. ล้วงรท

4. การกลบทำเด็ก ทั้งภายนอกและภายใน

5. การใช้มือกดหน้าท้องในขณะช่วยดลวด

6. การเย็บซ่อมฝีเย็บที่มีการฉิดขาดระดับ 3

7. การทำแท้ง

การปวดครรภ์

ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง

ระยะคลอด (Intrapartum)

- การทำคลอดฉุกเฉินในรายที่การคลอดผิดปกติที่ไม่สามารถตรวจพบก่อนการทำคลอด และไม่สามารถหาผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมได้ภายในเวลาอันสมควร และหากเลยจะเป็นอันตรายต่อมารดาหรือทารก ก็ให้ทำคลอดที่ผิดปกติได้ แต่ห้ามใช้ FE VE C/S ห้ามใช้ยารัดมดลูกก่อนคลอด

- กรณีมีการตกเลือดหลังคลอดถ้าปล่อยทิ้งไว้จะเกิดอันตราย ให้การช่วยเหลือเบื้องต้นและส่งต่อกันที่

การปวดศีรษะ

ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง

ระยะหลังคลอด (Postpartum)

1. ดูอาการตกเลือดหลังคลอด

2. ต้องใช้ยาทำลายและป้องกันการติดเชื้อสำหรับหยอดตาหรือป้ายตาการแรก
เกิดทันที

3. ให้มารดาได้สัมผัสกับทารกและเริ่มดูดนมจากมารดาภายในหนึ่งชั่วโมง
หลังคลอด

4. บันทึกรายงาน ระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และหลังคลอด เก็บไว้ 5 ปี

การพดุงดรรภ

พู่ประทอภวิชาชีพทการพยาบาลและการพดุงดรรภขึ้นสอง

ให้ทระทำการพยาบาล ระษะตั้งดรรภ ระษะดลอด และหลังดลอด

ในรายที่ตั้งดรรภและการดลอดปกติตามพยาบาลและการเชื่อมบ้าน
ที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน โดยทระทำร่วมทกับพู่ประทอภวิชาชีพฯขึ้นหนึ่ง

ห้ามทระทำในกรณียุ่งยากซับซ้อน หรือตรวจพบความผิดปกติ

การวางແພນດຣອບດຣຽ້ແລະການດັດຮອງມາດຕາທາກ

ພູ້ປະກອບວິຊາຊີພາການພາບາລແລະການພດຸງດຣຣກຸ້ື້ນື່ງ

1.ການື່ດຳປຣືກສາກັບດູ່ສມຣສາໃນການວາງແພນດຣອບດຣຽ້

2.ການື່ບຣືກາວາງແພນດຣອບດຣຽ້ດອຍື່ື່ຍາື່ື່ອຸປຣກຸ້ື້

- ຍາມື່ດດຸມກຳເນີດ ຍາື່ດດຸມກຳເນີດ**
- ດຸງຍາງອນາມື່ຍ ວງແຮວນດຸມກຳເນີດ ແພ່ນແປະດຸມກຳເນີດ**
- ກາຣື່ງແລະຄອດຍາດຸມກຳເນີດ (Nor Plant)**
- ວື່ນໆຕາມປະກາດກຣະທຣວງສາຣາຣນະສຸບ**

การวางแผนครอบครัวและการตั้งครรภ์มารดาทารก

ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง

3.การตั้งครรภ์มารดาทารก

- การทำ Pap smear**
- การประเมินภาวะสุขภาพ ความผิดปกติหรือความพิการ**
ของทารก

การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคแก่มารดา ทารก และเด็ก

ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง

**เป็นผู้ให้บริการภูมิคุ้มกันโรคแก่มารดา ทารก และเด็ก ตามแนวทาง
ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด**

ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นสอง

ให้คำแนะนำเรื่อง การเข้ารับบริการ และติดตามให้มารับภูมิคุ้มกัน

พยาบาลวิชาชีพ

LICENSED NURSE

- สามารถรักษาโรค หรือกลุ่มอาการได้ 32 รายการ โดยหากจำเป็นต้องใช้ยา ให้ใช้ยาสามัญประจำบ้านแพนปัจจุบัน ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข โดยมีรายการยา 17 กลุ่ม (52 รายการ)

พยาบาลเวชปฏิบัติ

NURSE PRACTITIONERS

- สามารถรักษาได้เช่นเดียวกับพยาบาลวิชาชีพ และยังสามารถใช้ยาตามรายการและการวินิจฉัย สำหรับพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไป โดยมีรายการยา 18 กลุ่ม และสารวินิจฉัยอีก 1 กลุ่ม (120 รายการ)

พยาบาล
กับการใช้ยา
รักษาโรคเบื้องต้น

เป็นไปตามกฎหมายวิชาชีพและประกาศสภาการพยาบาล

“เรื่องกำหนดรายการยาและสารวินิจฉัยสำหรับพยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลเวชปฏิบัติในการรักษาโรคเบื้องต้น พ.ศ.2565

พยาบาลวิชาชีพ

ผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลชั้นหนึ่ง หรือ ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล
และการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง

สามารถรักษาโรค หรือกลุ่มอาการได้ 32 รายการ โดยหากจำเป็นต้องใช้ยา
ให้ใช้ยาสามัญประจำบ้านแพนปัจจุบัน ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข
โดยมีรายการยา 17 กลุ่ม

1. ยาแก้ปวดท้องท้องอืดท้องขึ้นท้องเฟ้อ
2. ยาแก้ท้องเสีย
3. ยาระบาย
4. ยาถ่ายพยาธิลำไส้

10. ยาสำหรับโรคตา
11. ยาสำหรับโรคปากและคอ

16. ยาบำรุงร่างกาย
17. อื่นๆตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขหรือประกาศสภาการพยาบาล

5. ยาระบายปวดลดไข้
6. ยาแก้แพ้ ลดน้ำมูก
7. ยาแก้ไอ ขับเสมหะ
8. ยาדםหรือทาแก้จิ้งเหวียน หน้ามีด คัดจุมูก
9. ยาแก้เมารถ เมารถเรือ

12. ยาใส่แผล ล้างแผล
13. ยารักษาแผลติดเชื้อ โฟโหม้ น้ำร้อนลวก
14. ยาระบายอาการปวดกล้ามเนื้อ แมลงกัดต่อย
15. ยาสำหรับโรคผิวหนัง

เป็นไปตามกฎหมายวิชาชีพและประกาศสภาการพยาบาล
“เรื่องกำหนดรายการยาและสารวินิจฉัยสำหรับพยาบาลวิชาชีพ
และพยาบาลเวชปฏิบัติในการรักษาโรคเบื้องต้น พ.ศ.2565

สภาการพยาบาล
งานประชาสัมพันธ์

พยาบาลเวชปฏิบัติ

หมายถึง พยาบาลวิชาชีพ ที่ผ่านการฝึกอบรม
หลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาเวชปฏิบัติทั่วไป
(การรักษาโรคเบื้องต้น) หรือ สำเร็จการศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขา การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน จากสถาบันที่ได้รับการรับรอง
จากสภาการพยาบาลและขึ้นทะเบียนไว้

“พยาบาลเวชปฏิบัติ” สามารถรักษาโรค
หรือกลุ่มอาการได้เช่นเดียวกับพยาบาลวิชาชีพ
และยังสามารถใช้ยา ตามรายการและการวินิจฉัย
สำหรับพยาบาลเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษาโรคเบื้องต้น)
โดยมีรายการยา 18 กลุ่ม และสารวินิจฉัยอีก 1 กลุ่ม
ซึ่งเป็นยาได้รับประทานและยาทาภายนอกยกเว้นกรณีฉุกเฉิน
ให้ฉีดยาได้ตามที่ระบุในรายการ

พยาบาลกับการใช้ยา รักษาโรคเบื้องต้น

1. ยาแก้ปวดลดไข้และยาต้านการอักเสบที่ไม่ใช่สเตียรอยด์

2. ยาแก้แพ้

3. ยาแก้แพ้เฉียบพลัน / ช็อก

4. กลุ่มยาระบบทางเดินหายใจ

5. ยาระบบทางเดินอาหาร

6. วิตามินและเกลือแร่

7. ยาบำรุงโลหิต

8. ยาถ่ายพยาธิ

9. ยาปฏิชีวนะหรือยาต้านจุลชีพ

10. ยารีดมดลูก

11. ยาทาภายนอก/ยาหยอดตา

12. ยาสมุนไพร

13. ยาชาเฉพาะที่

14. กลุ่มน้ำยาฆ่าเชื้อ

15. กลุ่มโคลสและสารน้ำ

16. ยาคุมกำเนิด

17. วัคซีน (ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข)

18. ยาที่ใช้ในกรณีให้เพิ่มเติมตามแผนการรักษา
ของแพทย์ ได้แก่ ยาลดความดัน ยาเบาหวาน
ยาลดไขมันยารักษาโรคเกาต์ ยารักษาโรคหัวใจ/โรคหลอดเลือด
Antithyroid / Thyroid hormone ยารักษาโรคหัวใจขาดเลือด
ยานอนหลับ พ่อนคลายความเครียด แก้ซึมเศร้า
ยาไมเกรน ยาแก้วิงเวียน

19. กลุ่มสารวินิจฉัย เพื่อตรวจวินิจฉัยแยกโรคมี 3 รายการ ดังนี้
ชุดวินิจฉัยการตั้งครรภ์
แถบตรวจหากอูคูสและโปรตีนในปัสสาวะ
แถบวัดระดับน้ำตาลในเลือดจากปลายนิ้ว

20. อื่นๆตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข
และประกาศสภาการพยาบาล

เป็นไปตามกฎหมายวิชาชีพและประกาศสภาการพยาบาล
“เรื่องกำหนดรายการยาและสารวินิจฉัยสำหรับพยาบาลวิชาชีพ
และพยาบาลเวชปฏิบัติในการรักษาโรคเบื้องต้น พ.ศ.2565

ข้อบังคับสภาพการพยาบาล

**ว่าด้วยข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพการ
พยาบาลและการผดุงครรภ์(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562**

ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อ 19 ก.ค 62

มีผลใช้บังคับ 20 ก.ค 62

ข้อจำกัดการเจาะเก็บตัวอย่างเลือด

- เพื่อการตรวจวินิจฉัยโรค
- เพื่อการวางแผนการบำบัดรักษาโรค
- เพื่อการประเมินภาวะสุขภาพ
- เพื่อการบริจาคโลหิต

เงื่อนไขการเจาะเก็บตัวอย่างเลือด

- ให้เจาะเก็บจากเส้นเลือดดำส่วนปลายหรือเส้นเลือดพวยปลายนิ้ว
- การจัดเก็บตัวอย่างเลือดจากเส้นเลือดแดง ให้เก็บจากช่องที่แพทย์เปิดไว้แล้วเท่านั้น
- ต้องเป็น แนวทางเวชปฏิบัติ(CPG)หรือแนวทางการพยาบาล(CNPG)
- ห้ามเป็นบุตรของวินิจฉัย ให้ส่งตัวอย่างเลือดไปยังหน่วยตรวจวิเคราะห์
- เว้นแต่เป็นการตรวจวินิจฉัยแก่ผู้รับบริการเฉพาะรายที่ตนดูแลในลักษณะ:
การตรวจ ณ จุดดูแลผู้ป่วย (Point of care testing) เช่น การตรวจระดับน้ำตาลในผู้ป่วยเบาหวาน เป็นต้น

ประกาศสถานการณ์พยาบาล

เรื่อง ห้ามมิให้ยา Diclofinac ชนิดฉีด

ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อ 20 ธ.ค 62

มีผลใช้บังคับ 21 ธ.ค 62

Serious side effects include:

- heart attack
- stroke
- high blood pressure
- heart failure from body swelling (fluid retention)
- kidney problems including kidney failure
- bleeding and ulcers in the stomach and intestine
- low red blood cells (anemia)
- life-threatening skin reactions
- life-threatening allergic reactions
- liver problems including liver failure
- asthma attacks in people who have asthma

Other side effects include:

- stomach pain
- constipation
- diarrhea
- gas
- heartburn
- nausea
- vomiting
- dizziness

ดตี Diclofenac

■ ดตีดำที่ 78/2561 ตาถูกกัดดตีแดงที่ 1560/2565

พป วิตยาเวลา 18.16 น.ออกจาก ร.พ เวลา 18.30 น. เกิด anaphylactic shock
เสียชีวิต

■ ตาลขึ้นต้นและอุทรรณ ยกฟ้วง ตาถูกทากลับ ใหชดใช้ดำเสียทาย 1.5 ล้านบาทพร้อม
ดอกเบ็ช 7.5%

■ ประเด็นสำดตัย - แพทษยอรรบอการปวตบาของ พป ไม่รูนแรง

- พุ้บวยเป็นโรตทอบหืด

- ไม่เพ้าตุอการอย่างไกลชิต 15 นาที แล้วให้นั้งดอยที่ ร.พ อีก 15 นาที

ดำเน:นำให้จิดเมื่อจ่าเป็นเท่านั้น และต้องเพ้าตุอการ 15 นาที และอยู่ในสถานพยาบาลอีก
15 นาที รวม 30 นาที

การบริหารยา Diclofenac

- **พยาบาลห้ามให้ยา Diclofenac ชนิดฉีด**
- **พยาบาลจ:ให้การดูแลผู้รับบริการก่อนและหลังการฉีดยา**
ตามมาตรฐานวิชาชีพ

ประกาศสภาการพยาบาล เรื่องแนวการพยาบาลทางไกล

(ลงวันที่ 27 พ.ย 63)

1. **สถานพยาบาล** - มีระบบดิจิทัล สามารถสื่อสาร ระหว่างผู้ให้การพยาบาล และผู้รับบริการพยาบาล อย่างชัดเจน

- มีระบบทะเบียนและการบันทึกประวัติผู้รับบริการทางไกล
- มีระบบรักษาความลับของผู้รับบริการ ที่สอดคล้องกับ

พ.ร.บ.ธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ 2562

2. **ผู้ให้การพยาบาลทางไกล**

- ให้การพยาบาลตามที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. วิชาชีพฯ
- สามารถปฏิเสธได้ หากพบว่ามิชอบจำกัดในเรื่องข้อมูล และ

การติดต่อสื่อสาร

ประกาศสถานการณ์พยาบาล เรื่องแนวทางการพยาบาลทางไกล(ต่อ)

3. ผู้รับบริการ - ต้องขึ้นทะเบียนกับสถานพยาบาล

- ต้องยอมรับการบันทึกข้อมูลเสียงหรือวิดีโอขณะให้บริการ

- มีสิทธิยกเลิกการรับบริการทางไกลได้

4. แนวทางการปฏิบัติการให้การพยาบาลทางไกล

- ประเมินผู้รับบริการจากประวัติสุขภาพเดิม

- ประเมินความรุนแรงและความเสี่ยง บัญญัติและเงื่อนไขการประกอบวิชาชีพ

- วางแผนจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล

- บันทึกการพยาบาลที่ให้แก่ผู้รับบริการ

- ประเมินผลการให้การพยาบาล และประสานส่งต่อเมื่อพบว่าผู้รับบริการควร

ไปรับบริการที่สถานพยาบาล

ประกาศสถานการณ์พยาบาล (การขอยุติการรักษาพยาบาล)

■ เรื่องบทบาทของผู้ประกอบวิชาชีพฯ ตาม มาตรา 12

1. เป็นผู้ประสานงานให้ผู้รับบริการพบแพทย์ผู้ดูแล เพื่อการ
จัดทำ

หนังสือแสดงเจตนา

2. รับทราบความต้องการของผู้รับบริการ และวางแผนการ
ดูแลให้

สอดคล้องกับหนังสือแสดงเจตนา

Q&A

